

החלטה לפי סעיף 7(ב) לחוק קידום התחרות בענף המזון, התשע"ד-2014 בעניין סידור מצרכים בחנות של קמעונאי גדול – ספיר ד.ן קמעונאות בע"מ

א. מבוא

בפניי בקשה לפי סעיף 7(ב) לחוק קידום התחרות בענף המזון, התשע"ד-2014 (להלן: "חוק המזון") למתן פטור לספיר ד.ן קמעונאות בע"מ, המפעילה חנויות תחת המותג "מחסני להב" (להלן: "מחסני להב") מתחולת האיסור הקבוע בסעיפים 7(א)(1) ו-2 לחוק המזון. סעיפים אלו אוסרים על ספק גדול לעסוק בסידור מצרכים בחנות של קמעונאי גדול הנכלל ברשימה, להמליץ או להתערב בכל דרך אחרת בעניין סידור המצרכים, וכן אוסרים על קמעונאי גדול להיות צד להסדר עם ספק גדול הנכלל ברשימה הנוגע לסידור מצרכים בחנותו.

משך הפטור המבוקש – שנה אחת.

מחסני להב היא קמעונאי גדול כמשמעו של מונח זה בחוק המזון, והיא נכללת ברשימת הקמעונאים הגדולים אשר פורסמה בהתאם להוראות סעיף 4 לחוק המזון.

לאחר שבחנתי את הבקשה, הגעתי לכלל מסקנה כי בנסיבות העניין, בהתחשב במכלול השיקולים שיפורטו בהמשך החלטה זו, ובכפוף לתנאים המפורטים בה, המשך סידור מצרכים בחנויות מחסני להב על ידי ספקים גדולים, למשך שנה אחת, אינו יוצר חשש לפגיעה בתחרות ומשכך ראוי לפטור לפי סעיף 7(ב) לחוק המזון. להלן, אפרט את הנימוקים לכך.

ב. איסור על סידור מצרכים בחנויות של קמעונאי גדול על ידי ספקים גדולים

פרק ב' לחוק המזון עוסק בהסדרה של פעילות ספקים וקמעונאים, וקובע שורה של איסורים על התנהגויות והסדרים שונים, אשר עלולים לחזק את מעמדם של ספקים או קמעונאים גדולים או להפחית את התחרות בין ספקים או בין קמעונאים.

סעיף 7(א)(1) לחוק המזון אוסר על ספק גדול לעסוק בסידור מצרכים בחנות של קמעונאי גדול הנכלל ברשימה וכן להמליץ או להתערב בכל דרך אחרת בעניין סידור המצרכים.¹ סעיף 7(א)(2) לחוק המזון אוסר על קמעונאי גדול להיות צד להסדר עם ספק גדול הנכלל ברשימה, הנוגע לסידור מצרכים בחנותו.

שטחי המכירה בחנות של קמעונאי הם זירת התחרות העיקרית בין ספקים בתחום המזון. נוכחות על המדף מהווה תשומה חיונית הדרושה לספק לשם מכירת מוצריו לצרכן. גם היקף התצוגה,

¹ למעט על דרך של מתן הנחיות של ספק גדול בדבר הטיפול הנדרש למצרכים שהוא מספק, לשם שמירה על תקינותם, איכותם ובטיחותם, כאמור בסעיף 7(א)(1) לחוק המזון.

מיקום המוצרים ודרך הצגתם הם שיקולים משמעותיים המשפיעים על העדפות הצרכן.² בהתאם, הסדרים, במסגרתם מתאפשר לספקים גדולים לעסוק בעצמם בסידור מוצרים על המדף או התערבות של ספקים גדולים בסידור מצרכים בכל דרך אחרת, מקימים חשש מפני יצירת חסמי כניסה והתרחבות ומפני דחיקה של ספקים מתחרים משטחי התצוגה בחנויות.³

גישה ישירה של ספקים גדולים למדפי החנות מקנה להם יכולת לעצב את זירת התחרות העיקרית בין הספקים על לבו של הצרכן. סידור מצרכים מקנה על גבי המדף מקנה לספקים הגדולים אפשרות לשפר את הנראות של המצרכים שלהם והדבר עשוי לבוא על חשבון הנראות של מצרכים של ספקים מתחרים, ובכלל זה ספקים שאינם גדולים. לכך יש להוסיף שספקים גדולים מחזיקים על פי רוב במערך סדרנות רחב יותר מאשר ספקים שאינם גדולים, ועל כן, נהנים מעדיפות על ספקים שאינם גדולים בשל נוכחות מתמדת של סדרנים מטעמם בחנויות.⁴

לצד החששות התחרותיים, אין להתעלם מן העובדה כי הקמה של מערך סידור מצרכים על ידי קמעונאי גדול, שנשמך קודם לכן על סידור מצרכים על ידי ספקים גדולים, כרוך בהשקעת משאבים, גיוס עובדים והיערכות לוגיסטית, בתחום אשר אותו קמעונאי לא עסק בו עד כה. ההשקעה הנדרשת לשם ניהול עצמי של סידור מצרכים על מדף, עשויה להקשות במיוחד על קמעונאים אשר פועלים עם מטה מצומצם תוך שמירה על הוצאות תפעוליות נמוכות.

בהתחשב במכלול השיקולים המפורט לעיל, ביום 2 בדצמבר 2014 פורסמו כללי קידום התחרות בענף המזון (פטור לפעולות והסדרים שעניינם סידור מצרכים בחנות של קמעונאי גדול) (הוראת שעה) התשע"ה-2014 (להלן "הכללים"). נקודת המוצא של הכללים היא, כי לא נוצר חשש לפגיעה בתחרות כתוצאה מהסדרי סידור מצרכים על ידי ספקים גדולים, בנוגע לאותם קמעונאים גדולים אשר עיקר מחזור המכירות שלהם נובע ממילא ממכירת מצרכים של ספקים שאינם גדולים, וכאשר סידור המצרכים בחנות נעשה לפי הוראות של הקמעונאי הגדול ואינה עולה בהיקפה על הנדרש.

מחסי להב לא עומדת ברף שנקבע בכללים, ולפיכך, הגישה את הבקשה שבפניי לקבלת פטור לפי הוראות סעיף 7(ב) לחוק המזון.

² דברי ההסבר להצעת חוק קידום התחרות בענף המזון, התשע"ג-2013, ה"ח 769, עמוד 833.

³ שם.

⁴ להרחבה בדבר חששות תחרותיים המתעוררים בשל הסדרי סדרנות ר' החלטת הממונה על הגבלים עסקיים לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר שבין שופרסל בע"מ לבין ספקי שופרסל ולהסדר שבין מגה קמעונאות בע"מ לבין ספקי מגה **הגבלים עסקיים** 500333 (27.1.2013); עמדת הממונה על הגבלים עסקיים בעניין הסדרי סחר בין ספקים לרשתות קמעונאיות **הגבלים עסקיים** 5000007 (2005).

ג. סידור מצרכים על ידי ספקים גדולים במחשני להב

על פי האמור בבקשתה של מחסני להב, סמוך למועד פרסום הכללים, היא החלה לפעול על מנת להגדיל את חלקם של ספקים שאינם גדולים מתוך מכירות הרשת. צעדים אלו כללו, בין היתר, הכנסה למגוון הרשת של מצרכים של ספקים שאינם גדולים במקום מצרכים של ספקים גדולים, מתן עדיפות בשטחי מדף למצרכים של ספקים שאינם גדולים ופיתוח של מותג פרטי של הרשת המבוסס על מצרכים שמיוצרים על ידי ספקים שאינם גדולים. לטענתה של מחסני להב צעדים אותם נקטה הביאו להגדלה ניכרת של חלקם של ספקים שאינם גדולים מסך המכירות של הרשת והיא צפויה לעמוד בכללים עד סוף שנת 2016.

לאחר שבחנתי את הבקשה מצאתי כי בנסיבות העניין ראוי להעניק למחסני להב פטור, כמבוקש.

מבדיקת הנתונים שנמסרו לרשות ההגבלים העסקיים על ידי מחסני להב, עולה כי מאז תחילת שנת 2014 קיים גידול מתמיד בשיעור המכירות של ספקים שאינם גדולים מתוך כלל המכירות של מחסני להב. שיעור גידול המכירות של הספקים שאינם גדולים מתוך כלל מכירותיה של מחסני להב הוא כ-20% בהשוואה בין המחצית הראשונה של שנת 2015 לעומת המחצית הראשונה של שנת 2014.⁵

כמו כן, מחסני להב הציגה בפניי תכנית עבודה מפורטת, הכוללת מהלכים נוספים המתוכננים על ידה על מנת להגדיל את שיעור המכירות של הספקים שאינם גדולים ועל מנת לעמוד ברף הקבוע בכללים עד סוף שנת 2016. במסגרת התוכנית שהוצגה, פורטו ההשפעות הצפויות על שיעור המכירות של ספקים שאינם גדולים של כל מהלך אשר מחסני להב עתידה לנקוט ואבני דרך להשגת היעד בשנת 2016.

לאחר שבחנתי את הדברים, סבורני כי מחסני להב נוקטת במאמצים של ממש על מנת להגדיל את המכירות של הספקים שאינם גדולים ועל מנת לעמוד ברף הקבוע בכללים.

בהתחשב בכך ובשים לב לפרק הזמן הקצר, באופן יחסי, לגביו מבוקש הפטור, שוכנעתי כי בנסיבות העניין המשך סידור מצרכים בחנויות מחסני להב על ידי ספקים גדולים במשך שנה נוספת לא יוצר חשש לפגיעה בתחרות, ומשכך ראוי לפטור. עם זאת, מצאתי לנכון להתנות את מתן הפטור בתנאים המסדירים את אופן ביצוע סידור המצרכים, הזהים לתנאים שנקבעו במסגרת הכללים.

למען הסר ספק, פטור לפי סעיף 5 לכללים, מאיסורים שבסעיף 7(א)(3) ו-4 לחוק המזון, יחול גם לגבי מחסני להב, בשינויים המחויבים וכחלק בלתי נפרד מפטור זה.

⁵ לצורך החישוב, נלקח בחשבון סך כל המכירות, כהגדרתו של מונח זה בכללים, קרי ערך מכירות כולל, בלא מס ערך מוסף ובלא מס קנייה, למעט מכירות של ירקות ופירות טריים

ד. סיכום

לאור האמור, מצאתי לנכון לעשות שימוש בסמכותי לפי סעיף 7(ב) לחוק, ולתן פטור מן האיסורים הקבועים בסעיפים 7(א)(1)(א) ו-7(א)(2) לחוק המזון בנוגע לסידור מצרכים על ידי ספקים גדולים במחשני להב, וזאת עד ליום **31 בדצמבר 2016**, ובכפוף לתנאים המפורטים להלן:

1. הגדרות:
"מחשני להב" - ספיר ד.ן קמעונאות בע"מ;
"הממונה" - הממונה על הגבלים עסקיים
2. סידור המצרכים בחנות של מחשני להב נעשה לפי הוראות של מחשני להב בנוגע לסידור מצרכים;
3. מעורבותו של הספק הגדול בסידור מצרכים מוגבלת רק לסידור בפועל של מצרכיו של אותו ספק גדול על המדף או במחסן של מחשני להב, לרבות הסרת מצרכים מן המדף או הוצאתם מן המחסן, וכן לפעולות הנלוות שלהלן, כולן או חלקן, והכול לפי הוראותיה של מחשני להב:
 - 3.1. סימון המחיר שקבעה מחשני להב על גבי המצרכים בחנות;
 - 3.2. ניהול הזמנות וחידוש מלאי המצרכים.
4. נוסף על האמור בסעיף 3 לתנאים אלו, תחולת הפטור על מחשני להב היא בתנאי שמחשני להב מפקחת באופן שוטף על כך שמעורבות הספק הגדול בסידור המצרכים אינה חורגת מן התנאים שבסעיף 3 לתנאים אלו.
5. כל ספק בדבר פרשנותם או תחולתם של תנאים אלה יובא להכרעת הממונה.

אורי שוורץ

הממונה על הגבלים עסקיים (בפועל)

ירושלים, ט' חשוון תשע"ו
22 אוקטובר 2015